

Giải pháp nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên

Ngô Thị Thúy Hằng*

* ThS. Bộ môn Anh văn, Trường Đại học Giao thông vận tải

Received: 10/01/2024; Accepted: 18/01/2024; Published: 22/01/2024

Abstract: In recent years, teaching and learning English has always received the attention and investment of families and schools, the enthusiasm of teachers directly teaching, and high determination efforts. from the students' side. In fact, the quality of English teaching and learning for students has improved a lot, but is still low. Faced with increasing demands in the current trend of integration and globalization, there is a need for effective solutions to improve the quality of English teaching and learning for students. The article focuses on proposing some solutions to improve the quality of English teaching and learning for students today.

Keywords: Teaching and learning English; student.

1. Đặt vấn đề

Tiếng Anh là môn học bắt buộc đối với sinh viên các trường đại học, cao đẳng. Trong những năm qua, việc dạy học môn tiếng Anh đã nhận được sự quan tâm đầu tư của ngành Giáo dục, của sinh viên và toàn xã hội, nhất là sự nỗ lực, cố gắng của giảng viên và sinh viên trong dạy và học tiếng Anh. Thực tế cho thấy, chất lượng dạy và học tiếng Anh của ở các trường đại học, cao đẳng đã có nhiều bước chuyển biến tích cực do đổi mới phương pháp giảng dạy, học tập theo hướng tích cực, sự tâm huyết của giảng viên, cùng sự nỗ lực quyết tâm của sinh viên. Tuy nhiên, chất lượng dạy và học tiếng Anh vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu của thời hội nhập hiện nay. Vẫn còn nhiều vấn đề đặt ra đòi hỏi phải tập trung tháo gỡ như làm sao để việc học tiếng Anh của sinh viên ngày càng tiến bộ, làm sao để nâng cao chất lượng làm bài thi của sinh viên?... Để góp phần giải quyết hiệu quả vấn đề này, cần có những giải pháp đồng bộ, phù hợp, trong đó tập trung đổi mới phương pháp dạy và phương pháp học, từng bước cải thiện và nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng giảng dạy và học tập tiếng Anh

Trong những năm gần đây, việc dạy và học tiếng Anh của học sinh, sinh viên nước ta đã có những tiến bộ rõ rệt do vai trò và tầm quan trọng của tiếng Anh trong cuộc sống và công việc. Nhìn chung, chất lượng giảng dạy tiếng Anh của giảng viên cơ bản đáp ứng được yêu cầu nội dung, chương trình giảng dạy. Hầu hết giảng viên tiếng Anh đều yêu nghề, nhiệt tình trong công tác cố gắng đổi mới phương pháp

giảng dạy phù hợp với các đối tượng sinh viên. Các nhà trường đã tổ chức các đợt tập huấn bồi dưỡng phương pháp dạy học cho giảng viên dạy tiếng Anh nên nhiều giảng viên được tiếp cận với phương pháp dạy học tích cực, cùng với các thiết bị, đồ dùng dạy học hiện đại đã được trang bị, khả năng dạy học của giảng viên ngày càng được nâng lên về chất. Đối với sinh viên, tiếng Anh là một môn học khó đối với đa phần sinh viên, song do nhận thức được tầm quan trọng của tiếng Anh đối với xã hội, đối với bản thân, nhiều sinh viên có thái độ, động cơ học tập đúng đắn. Việc học tiếng Anh ngày càng được sự quan tâm ủng hộ của gia đình và xã hội. Chất lượng học tập tiếng Anh của đa số sinh viên ngày càng được cải thiện rõ rệt. Hầu hết các trường đều đảm bảo thiết bị dạy học theo danh mục thiết bị dạy học tối thiểu môn tiếng Anh, xây dựng được phòng học bộ môn. Bên cạnh các Trung tâm của Nhà nước, ngày càng có nhiều cơ sở tư nhân tham gia đào tạo ngoại ngữ cho học sinh, sinh viên.

2.2. Nguyên nhân của những hạn chế trong dạy và học tiếng Anh

Thực tế hiện nay, hiệu quả dạy học tiếng Anh vẫn còn một số hạn chế nhất định cả phía người dạy và người học, ngoài ra còn vấn đề đảm bảo cơ sở vật chất cho hoạt động dạy và học tiếng Anh, cụ thể:

Đối với giảng viên dạy tiếng Anh: Giảng viên dạy tiếng Anh tuy có nhiều cố gắng trong việc vận dụng phương pháp giảng dạy theo hướng tích cực hóa các hoạt động của sinh viên, tuy nhiên, giảng viên chỉ có thể áp dụng được đối với một số bài, một số tiết và một số bộ phận sinh viên. Điều này do nội

dung, chương trình giảng dạy chưa được tối ưu hóa, sĩ số sinh viên đông trong một lớp, sức học của sinh viên còn hạn chế. Ngoài ra, do một số giảng viên chưa quan tâm đầu tư đúng mức vào các tiết dạy, nhất là tìm tòi những phương pháp giảng dạy phù hợp với từng đối tượng sinh viên nên chất lượng, hiệu quả dạy học tiếng Anh chưa thật sự có bước đột phá. Trong quá trình học tập, nhiều sinh viên còn thụ động, giờ học kém sôi nổi mặc dù giảng viên có quan tâm đến việc tổ chức các hoạt động học tập để phát huy tính tích cực, sáng tạo của sinh viên. Nhiều hoạt động dạy học tích cực chỉ mới được sử dụng có tính hình thức, chưa được đầu tư, chuẩn bị đúng mức và triển khai đúng qui trình nên chưa đạt hiệu quả cao. Một bộ phận giảng viên dạy tiếng Anh phát âm tiếng Anh chưa chuẩn xác, phương pháp giảng dạy thiếu linh hoạt khiến việc tiếp thu kiến thức và tinh thần hứng thú trong học tập của sinh viên bị suy giảm.

Đối với sinh viên: Với tác động mạnh mẽ của xu thế hội nhập, toàn cầu hóa hiện nay, nhiều sinh viên đã chú trọng hơn tới việc học ngoại ngữ, trong đó có tiếng Anh. Thực tiễn cho thấy, bên cạnh những sinh viên có hứng thú học ngoại ngữ vẫn còn không ít sinh viên cảm thấy khó khăn trong việc học ngoại ngữ. Mặc dù là môn học quan trọng, nhưng rất nhiều sinh viên vẫn học đối phó hoặc chủ quan dẫn đến mất căn bản, kết quả học kém. Đa phần sinh viên ở vùng nông thôn không có điều kiện tiếp cận với sách tham khảo, các phần mềm học tiếng Anh hay Internet từ nhỏ để học online, mặt khác sự quan tâm của gia đình còn rất hạn chế. Do đó, chất lượng học đại trà, đặc biệt ở các trường thuộc nông thôn, vùng sâu, vùng xa chưa cao.

Trang thiết bị, đồ dùng dạy học tiếng Anh: Thiết bị dạy học cần thiết như băng, đĩa máy cassette, máy chiếu, loa, ... hầu hết các trường đều có trang bị. Tuy nhiên, còn nhiều trường, máy cassette hư hỏng hoặc chất lượng sử dụng không tốt dẫn đến việc giảng viên phải đọc cho sinh viên nghe hoặc chất lượng nghe không tốt trong giờ luyện nghe tiếng Anh. Sách tham khảo, các loại từ điển và các sách công cụ khác trong thư viện chưa phong phú. Phòng học bộ môn tiếng Anh có được trang bị nhưng chỉ mới ở một số trường và hiệu quả sử dụng của các phòng này chưa cao. Nhìn chung trang thiết bị phục vụ giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên ở các trường đại học, cao đẳng chưa được quan tâm đầu tư đúng mức, vẫn thiếu tính đồng bộ, gây ra những “rào cản” lớn cho hoạt động dạy và học tiếng Anh của giảng viên và sinh viên.

2.3. Một số giải pháp nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên hiện nay

2.3.1. Tăng cường chỉ đạo hoạt động dạy - học tiếng Anh cho sinh viên

Đây là giải pháp quan trọng có tác động bao trùm tới việc dạy và học tiếng Anh của sinh viên, góp phần nâng cao chất lượng dạy - học tiếng Anh. Theo đó, chỉ đạo tổ chức tốt nội dung sinh hoạt chuyên môn và các hoạt động chuyên môn, như: Hội thảo, thao giảng rút kinh nghiệm dạy học, hội giảng giảng viên giỏi. Chú trọng tổ chức các hình thức hoạt động ngoại khóa cho sinh viên, như: Câu lạc bộ ngoại ngữ, kể chuyện bằng tiếng Anh, làm báo tường bằng tiếng Anh, thi thuyết trình bằng tiếng Anh, ... vừa tạo điều kiện, môi trường cho sinh viên có cơ hội giao tiếp, vừa gây hứng thú học ngoại ngữ cho sinh viên. Tăng cường củng cố ngữ pháp cho sinh viên qua các giờ học trên lớp, hướng dẫn sinh viên cách tự học tiếng Anh hiệu quả thông qua các thiết bị điện tử có kết nối Internet. Các trường dựa vào hướng dẫn thực hiện chuẩn kiến thức, kỹ năng tiếng Anh để rà soát lại tài liệu giảng dạy tiếng Anh nội bộ, làm tinh gọn các nội dung để giảm quá tải nội dung không cần thiết, soạn lại nội dung giảng dạy thống nhất trong tổ chuyên môn trước khi đưa vào giảng dạy cho sinh viên. Ngoài ra, giảng viên tiếng Anh cần năng động, tích cực hơn để thực hiện ngày càng tốt hơn nhiệm vụ dạy tiếng Anh cho sinh viên.

2.3.2. Phát huy vai trò của giảng viên trong quản lý, duy trì, hướng dẫn sinh viên học tiếng Anh

Giảng viên hiện nay đã có sự chuyển đổi nhất định về vai trò trong giảng dạy, nếu trước đây giảng viên chỉ tập trung vào truyền thụ kiến thức cho sinh viên, thì hiện nay ngoài nhiệm vụ truyền thụ kiến thức, giảng viên cần tăng cường quản lý, hỗ trợ và đánh giá sinh viên. Trong giờ học, giảng viên phải là người quản lý, phải chịu trách nhiệm hình thành tình huống để phát huy hoạt động giao tiếp. Ví dụ khi dạy tiếng Anh về chủ đề mua bán, giảng viên phải gợi ra tình huống cụ thể như hỏi giá, bình phẩm hàng hóa rồi tổ chức thành các nhóm cho sinh viên thực hiện “mua bán”, qua đó rèn luyện kỹ năng giao tiếp tiếng Anh. Trong khi sinh viên giao tiếp, giảng viên lại đóng vai trò cố vấn, giúp sinh viên vượt qua khó khăn khi sử dụng từ, hướng dẫn cho sinh viên phối hợp lời nói và hành vi giao tiếp. Sau mỗi tình huống, giảng viên lại đóng vai trò người đánh giá, không phải chỉ tập trung vào việc phát hiện lỗi sai của sinh viên để đánh giá, nhận xét, mà phát hiện lỗi sai của chính mình trước. Giảng viên sẽ nhận ra những nhược điểm của mình trong giảng dạy, kể cả lỗi hỏng kiến thức của chính mình qua mức độ thành công hay thất bại trong giao tiếp của sinh viên. Ngoài

ra, giảng viên nên dạy bằng cách hỏi chứ không dạy bằng cách kể, cần nêu ra những câu hỏi có trình độ cao hơn buộc sinh viên phải lập luận hoặc ra những bài tập đòi hỏi sinh viên phải có tư duy sáng tạo, phải giải quyết vấn đề, đưa ra quyết định.

2.3.3. Phát huy trách nhiệm của sinh viên trong học tiếng Anh

Đây là giải pháp suy đến cùng có tính quyết định nhất tới chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên ở các trường đại học, cao đẳng hiện nay. Sinh viên cần phải chịu trách nhiệm về việc học của bản thân mình, phải luôn nỗ lực quyết tâm trong tự học, tự bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng tiếng Anh. Bản thân từng sinh viên nên thường xuyên tự đánh về kiến thức, kỹ năng tiếng Anh của mình, cùng với đánh giá của giảng viên. Có ý kiến cho rằng, các bài kiểm tra của giảng viên góp phần khuyến khích sinh viên học vẹt và học vì điểm hơn là thực sự học và phát triển bản thân. Sự đánh giá của giảng viên cũng có thể làm cho sinh viên sợ hãi và khó có thể tiến bộ thực sự. Cần nghiên cứu để khuyến khích và tiến tới yêu cầu sinh viên tự đánh giá bài làm hoặc phần việc của mình, chỉ đưa ra đánh giá của giảng viên nếu việc tự đánh giá của sinh viên chưa thỏa đáng. Để học một cách có ý thức, sinh viên không những cần phải biết mình sẽ phải thực hiện nhiệm vụ gì và kỹ năng dùng để thực hiện nhiệm vụ đó, mà còn tự mình thực hiện những kỹ năng đó để ngày càng thành thạo trong việc sử dụng những kỹ năng học tập. Những kỹ năng sinh viên cần nắm vững, gồm: Kỹ năng sử dụng từ điển; Kỹ năng sử dụng thư viện; Kỹ năng sử dụng những phương tiện nghe - nhìn; Kỹ năng nghe - nói; Kỹ năng đọc hiểu; Kỹ năng viết - ghi chép; Kỹ năng dự thi. Ngoài ra, để đạt được mục đích giảng dạy tiếng Anh theo hướng giao tiếp, những giờ trên lớp, giảng viên cần chú ý tăng cường vốn từ vựng hơn là tăng cường phân tích ngữ pháp, chú trọng vào kỹ năng nghe - nói chứ không phải đọc - viết và đặc biệt chú trọng việc phát âm. Trong lớp học cần hạn chế đến mức tối đa việc sử dụng tiếng mẹ đẻ; ngoài ngôn ngữ bằng lời, giảng viên nên kết hợp với sử dụng cử chỉ, điệu bộ để tăng tính trực quan giúp sinh viên tiếp thu kiến thức thuận lợi hơn.

2.3.4. Thường xuyên tổ chức hội thảo, các lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao trình độ tiếng Anh cho giảng viên

Đây là giải pháp quan trọng góp phần nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng. Tạo điều kiện thuận lợi để giảng viên có cơ hội thực hành tiếng trong môi

trường bản ngữ. Tìm phương hướng cấu tạo một khóa học mang tính đổi mới, nhưng phù hợp với điều kiện của từng trường và phản ánh được hình ảnh của thế giới, tiến đến xu hướng kiểm tra, đánh giá hiện đại. Giảng viên tăng cường hoạt động tự bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn để đáp ứng yêu cầu giảng dạy tiếng Anh hiện nay, cũng như chuẩn nghề nghiệp giảng viên tiếng Anh giảng dạy bậc đại học, cao đẳng. Các trường chú trọng tiến hành khảo sát năng lực của toàn bộ giảng viên tiếng Anh, trên cơ sở đó có kế hoạch, biện pháp bồi dưỡng phù hợp, không ngừng nâng cao năng lực giảng dạy tiếng Anh của giảng viên. Các trường cần chú trọng đầu tư mua sắm đầy đủ trang bị thiết bị dạy học tối thiểu môn tiếng Anh phục vụ cho hoạt động dạy và học của giảng viên và sinh viên. Đầu tư xây dựng phòng học bộ môn ngoại ngữ đáp ứng yêu cầu giảng dạy tiếng Anh cho sinh viên trong xu thế hội nhập, toàn cầu hóa và đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo hiện nay.

3. Kết luận

Cùng với sự phát triển vũ bão của cuộc “Cách mạng khoa học - công nghệ”, chiến lược phát triển ngoại ngữ đã trở thành bộ phận tất yếu của chiến lược con người cho tương lai ở mọi quốc gia. Việt Nam đang đứng trước thách thức to lớn có tính chất sống còn trong lịch sử, do vậy phải tìm ra con đường sáng tạo để có thể hội nhập vào khu vực và thế giới, thực hiện thành công sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng, phát triển đất nước trong thời đại bùng nổ công nghệ thông tin. Với bối cảnh đó, ngoại ngữ đã có một vai trò, vị trí mới về chất. Mục tiêu chiến lược của ngoại ngữ gắn chặt với những mục tiêu lớn của giáo dục và đào tạo, được xác định trên 3 bình diện: Nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài. Ngoại ngữ nói chung và tiếng Anh nói riêng có vai trò và vị trí quan trọng trong sự nghiệp giáo dục đào tạo và trong sự phát triển của đất nước, Do đó, đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Anh cho sinh viên ở các trường đại học, cao đẳng là vấn đề mang tính cấp thiết./.

Tài liệu tham khảo

1. Trần Nam Trung (2021), “Nâng cao khả năng tự học, tự nghiên cứu của sinh viên khi tham gia học trực tuyến tại các trường đại học ở Thành phố Hồ Chí Minh”, Tạp chí Công thương, số tháng 12/2021.
2. Nguyễn Hiến Lê (1992). *Tự học một nhu cầu của thời đại*. Nxb Giáo dục. Hà Nội.
3. Nguyễn Cảnh Toàn (2009). *Tự học thế nào cho tốt*. Nxb Tổng hợp, TP. Hồ Chí Minh.